

SVENSKA AVDELNINGEN AV INTERNATIONELLA JURISTKOMMISSIONEN

THE SWEDISH SECTION OF THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS

REMISSVAR

2013-03-15

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:77) och En sammanhållen svensk polis – följdändringar i författningar (SOU 2012:78)

Inledning

Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen (ICJ-S) har ombetts lämna remissvar på betänkandena En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:77) och En sammanhållen svensk polis – följdändringar i författningar (SOU 2012:78). ICJ-S är en sammanslutning av jurister med uppgift att främja skyddet för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer såväl i Sverige som i andra länder. Av detta följer att ICJ-S synpunkter uteslutande rör frågan om skyddet av mänskliga rättigheter och rättsstatens principer beaktats i tillräcklig omfattning i betänkandena.

En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:77)

Sammanfattning

ICJ-S tillstyrker kommitténs överväganden och förslag med anledning av en eventuell ombildning

THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS IS A NON-GOVERNMENTAL ORGANISATION WITH CONSULTATIVE STATUS WITH THE UNITED NATIONS,
UNESCO AND THE COUNCIL OF EUROPE.
AWARDED THE FIRST EUROPEAN HUMAN RIGHTS PRIZE (1980), THE WATELER PEACE PRIZE (1984), THE ERASMUS PRIZE (1989) AND THE UNITED
NATIONS AWARD FOR HUMAN RIGHTS (1993)

SVENSKA AVDELNINGEN AV INTERNATIONELLA JURISTKOMMISSIONEN

THE SWEDISH SECTION OF THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS

av Säkerhetspolisen till en fristående polismyndighet, men vill framföra följande synpunkt. ICJ-S avstyrker kommitténs förslag om att säkerhetspolischefen själv ska få utse ställföreträdande myndighetschef. ICJ-S anser även att en nämnd, motsvarande domarnämnd, bör inrättas för tillsättningen av chefspositionerna inom Säkerhetspolisen.

Allmänt

I dag utgör Säkerhetspolisen i formell mening en verksamhet inom den centrala förvaltningsmyndigheten Rikspolisstyrelsen, trots att den i praktiskt hänseende behandlas som självständig i förhållande till det övriga polisväsendet. Det står enligt ICJ-S mening klart att en sådan organisationsstruktur kan medföra oklarheter vad bl.a. avser ansvarsförhållanden och ansvarsutkrävanden mellan rikspolischefen och säkerhetspolischefen, likväl som tillämpligt regelverk. Med att ombilda Säkerhetspolisen till en fristående myndighet kan en ökad tydlighet uppnås i dessa hänseenden, vilket ICJ-S betraktar som en fördel utifrån ett medborgarperspektiv.

Chefstillsättning

ICJ-S avstyrker kommitténs förslag om att säkerhetspolischefen själv ska få utse en ställföreträdande myndighetschef och föreslår att denna uppgift istället ska tillfalla regeringen. ICJ-S anser därtill att en nämnd, motsvarande domarnämnd, bör inrättas för tillsättningen av chefspositionerna inom Säkerhetspolisen. Säkerhetspolisens uppdrag präglas av en dold verksamhet. Under sådana förhållanden är det högst relevant att tillförsäkra allmänheten om att tillsättningen av chefspositioner inom myndigheten endast sker på objektiva grunder samt att maktkoncentrationen inte blir för stor hos någon enskild individ.

THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS IS A NON-GOVERNMENTAL ORGANISATION WITH CONSULTATIVE STATUS WITH THE UNITED NATIONS, UNESCO AND THE COUNCIL OF EUROPE.
AWARDED THE FIRST EUROPEAN HUMAN RIGHTS PRIZE (1980), THE WATERLOO PEACE PRIZE (1984), THE ERASMUS PRIZE (1989) AND THE UNITED NATIONS AWARD FOR HUMAN RIGHTS (1993)

En sammanhållen svensk polis – följdändringar i författningar (SOU 2012:78)

Sammanfattning

ICJ-S tillstyrker kommitténs förslag om följdändringar i författningar med anledning av organisationsförändringen inom polisväsendet, men vill lämna följande synpunkter. För att inte rätten till insyn i den nya Polismyndigheten ska inskränkas, anser ICJ-S att kommittén närmare bör utreda hur rätten att ta del av allmänna handlingar kan upprätthållas i den nya myndigheten. ICJ-S föreslår därtill att kommittén utreder närmare hur sekretesskyddet för den enskilde kan upprätthållas inom den nya Polismyndigheten.

Insyn

Kommitténs förslag i SOU 2012:13 om att ombilda Rikspolisstyrelsen, de 21 polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium till en Polismyndighet, torde innebära att färre handlingar än idag blir att anse som allmänna. Kommittén överlåter även till den nya myndigheten att bestämma om verksamheten kommer att innehålla självständiga organ i den mening som avses i 2 kap. 8 § TF. När det gäller handlingar som utväxlas mellan Säkerhetspolisen och Polismyndigheten kommer däremot fler handlingar än idag att anses som allmänna. ICJ-S anser att rätten att ta del av allmänna handlingar är en grundval när det gäller insyn i polisens – och annan offentlig verksamhet. Rätten till insyn är vidare av grundläggande betydelse för ett demokratiskt statsskick. Medborgarnas möjligheter till insyn får därför inte minska. ICJ-S anser därför att kommittén närmare bör utreda på vilket sätt rätten att ta del av allmänna handlingar i den nya Polismyndigheten kan upprätthållas. ICJ-S vill i detta sammanhang erinra om det nära samarbete som för närvarande föreligger mellan Säkerhetspolisen och Rikskriminalpolisen, trots den självständiga ställning Säkerhetspolisen anses ha gentemot andra organ och myndigheter inom polisorganisationen.

SVENSKA AVDELNINGEN AV INTERNATIONELLA JURISTKOMMISSIONEN

THE SWEDISH SECTION OF THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS

Sekretesskydd för den enskilde

Ombildningen till en Polismyndighet riskerar leda till att betydligt fler anställda inom myndigheten kommer att få del av fler uppgifter än vad fallet är idag. Sådana uppgifter kan vidare vara sekretessbelagda och avse en enskilds personliga förhållanden vilka inte omfattas av sekretessbrytande bestämmelser. ICJ-S anser att detta kan få till följd att den enskildes personliga integritet riskerar att kränkas i högre grad än tidigare. ICJ-S instämmer inte i kommitténs bedömning att den enskilde i huvudsak kommer att omfattas av samma sekretesskydd i en organisation med den nya Polismyndigheten som i dagens. Myndighetsinterna föreskrifter om behörighet för anställda att få del av uppgifter samt praxis om hur anställda internt ska hantera sekretessbelagda uppgifter, garanterar inte i tillräckligt hög grad att sekretesskyddet för den enskilde kommer att upprätthållas. Vidare är det upp till den nya Polismyndigheten att bestämma huruvida den väljer att organisera vissa känsliga verksamheter så att dessa blir att anse som självständiga verksamhetsgrenar med efterföljande sekretesskydd. ICJ-S föreslår därför att kommittén utreder närmare hur sekretesskyddet för den enskilde kan upprätthållas inom den nya myndigheten.

THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS IS A NON-GOVERNMENTAL ORGANISATION WITH CONSULTATIVE STATUS WITH THE UNITED NATIONS,
UNESCO AND THE COUNCIL OF EUROPE.
AWARDED THE FIRST EUROPEAN HUMAN RIGHTS PRIZE (1980), THE WATELER PEACE PRIZE (1984), THE ERASMUS PRIZE (1989) AND THE UNITED
NATIONS AWARD FOR HUMAN RIGHTS (1993)